

Робоча програма навчальної дисципліни «Художній розпис по тканині»
для студентів за напрямом підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво».

”28” серпня, 2013 р. - 10 с.

Розробники: Каленюк О.М., доцент, кандидат педагогічних наук.

Рецензент: Лесик О.В., професор, доктор архітектури

**Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні
кафедри
образотворчого мистецтва**

протокол № 1 від 29 . 08 . 2013 р.

Завідувач кафедри: (Лесик О.В.)
(підпис)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією інституту мистецтв**

протокол № 1 від 11 . 09 . 2013 р.

Голова науково-методичної
комісії інституту мистецтв (Шиманський П.Й.)
(підпис)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету**

протокол № 3 від 20 . 11 . 2013 р.

Вступ

Художній розпис тканин – одна з найпоширеніших технік в декоративному мистецтві України. Програма курсу «Декоративний розпис» для бакалаврів розроблена відповідно до навчального плану і спеціальності «Образотворче мистецтво». В ході вивчення курсу студенти поглиблюють знання, вміння оздоблювати тканину в різних техніках розпису та різного ґатунку, знайомляться з традиційними техніками і прийомами декорування. В процесі виконання лабораторних робіт набувають практичні навички в художньому оздобленні тканин.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна
Кількість кредитів 2	0202 Мистецтво	нормативна
Модулів 3	6.020205 Образотворче мистецтво	Рік підготовки 1
Змістових модулів 2		Семестр 7
ІНДЗ: є		Лекції 14 год.
Загальна кількість годин 72		
Тижневих годин (для денної форми навчання):	Бакалавр	Практичні 18 год.
Аудиторних 2		Самостійна робота 20 год.
самостійної роботи 1.1		Індивідуальна робота 20 год.
індивідуальної роботи 1.1		Форма контролю: <u>залік</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Художній розпис тканин” є поглиблене вивчення технік розпису на тканині, одного з найпоширеніших видів сучасного українського декоративно-прикладного мистецтва.

Завданням курсу є вивчення теорії і практики традиційних технічних особливостей художнього розпису на тканині.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- сучасні підходи до розуміння художнього розпису тканин як важливої складової сучасного декоративно-прикладного мистецтва; історію художнього розпису;
- теорію побудови декоративного панно в техніці розпису на тканині
- особливості тканин різного ґатунку, характеристики фарб і фарбників;
- традиційні прийоми розпису на тканині;

вміти:

- створювати композицію для декоративного панно в техніках розпису на тканині, передбачених програмою;
- користуватися фарбами і фарбниками для розпису по тканині;
- вільно володіти технічними прийомами оздоблення тканин, передбачених програмою.

3. Програма навчальної дисципліни**Змістовий модуль 1. Традиції художнього розпису у різних культурах.****Тема 1. Особливості композиції у Японії.**

Тематика композиційних рішень, масштабність і асиметрія. Творчість видатних майстрів японського живопису. Природні мотиви і сюжети з класичної літератури в оздобленні японських ширм. Японські мотиви в тканинах модерну.

Тема 2. Розквіт набивних тканин на Русі. Радянський набивний малюнок.

Виробництво шовкових декоративних тканин на російських мануфактурах. Особливості друкованих орнаментів за допомогою манер. Вплив мистецтва оформлення тканин Китаю та Японії на російську набійку. Технічні особливості оздоблення. Естетичні сторони ситцевиробництва і елементи радянської символіки в тканинах. Математична геометризація у мистецтві текстилю 20-х рр..

Тема 3. Природні і синтетичні фарбники та їх використання у розписі.

Особливості бавовняних, шовкових, синтетичних тканин. Природні фарбники. Синтетичні фарбники. Використання нових можливостей отримання природних фарбників для тканин. Змішування кольорів.

Змістовий модуль 2. Традиційні техніки художнього розпису на тканині**Тема 4. Техніка вільного розпису по тканині.**

Особливості виконання техніки вільного розпису по тканині. Загушувачі і технічні прийоми в роботі. Розпис «по сирому». Нанесення кольорових плям другого плану. Графічна прорисовка першого плану. Вільний розпис з використанням олійних фарб.

Тема 5. Вузликіве фарбування тканин.

Механічне резервування тканини різними матеріалами. Технічні прийоми в роботі. Особливості виконання орнаментальних композицій. Особливості оздоблення одягових тканин. Закріплення фарб на тканині.

Тема 6. Друк на тканині природними і синтетичними матеріалами.

Тверді і м'які штампи. Рапортний орнамент і особливості його нанесення. Виготовлення штемпелів з природних матеріалів для друкування.

Способи перенесення малюнка на тканину при виконанні декоративного панно.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек	Практ.	Сам.	Інд.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Традиції художнього розпису у різних культурах					
Тема 1. Особливості композиції у Японії.	6	2			
Тема 2. Розквіт набивних тканин на Русі. Радянський набивний малюнок.	6	2		4	
Тема 3. Синтетичні фарбники та їх використання у розписі.	6	2	2	2	
Змістовий модуль 2. Традиційні техніки художнього розпису на тканині					
Тема 4. Техніка вільного розпису по тканині.	10	2	4	4	
Тема 5. Вузликоне фарбування тканин.	8	2	2		
Тема 6. Друк на тканині природними і синтетичними матеріалами.	36	4	10	10	
Усього годин	72	14	18	20	20

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Тема 3. Синтетичні фарбники та їх використання у розписі. Виконання вправ на змішування синтетичних фарбників на тканині	2
2.	Тема 4. Техніка вільного розпису по тканині. Виконання декоративної композиції в техніці вільного розпису по тканині (прийом по мокрому)	4
3.	Тема 5. Вузликоне фарбування тканин. Декоративне оздоблення футболки в техніці вузликового фарбування	2
4.	Тема 6. Друк на тканині природними і синтетичними матеріалами. Виконання ескізу декоративного панно в техніці друку овочами і фруктами	10
	Разом	18

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Тема 2. Розквіт набивних тканин на Русі. Радянський набивний малюнок. Текстильний авангард	4
2.	Тема 3. Синтетичні фарбники та їх використання у розписі. Природні фарбники та їх використання у розписі	2
3.	Тема 4. Техніка вільного розпису по тканині. Декоративні композиції художників-батікістів техніці вільного розпису по тканині	4
4.	Тема 6. Друк на тканині природними і синтетичними матеріалами. Штampi з фетру і їх декоративні можливості	10
	Разом	20

7. Індивідуальні завдання

Для індивідуальної роботи студентам пропонується практична робота на основі вивченого матеріалу оздоблення одягу в техніці розпису на тканині (тематика і обсяг роботи - за вибором студента, погоджена з викладачем).

8. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Для закріплення вивченого матеріалу передбачена практична модульна контрольна робота у вигляді декоративного панно, яка виконується студентами на основі розробленого ескізу на тему «Осінній пейзаж» в техніці друку природними і синтетичними матеріалами (розмір 1000X1000).

Результати роботи дають змогу виявити рівень знань і умінь студентів у компонуванні, технічному виконанні практичної роботи в техніці розпису на тканині.

Вимоги до завдання: глибоке володіння основами орнаментальної композиції. Професійне засвоєння закономірностей виконання декоративного панно в техніці друку на тканині. Виділення композиційного центру одним з засобів реалізації доміанти в декоративній композиції. Гармонійне колірне поєднання у декоративному рішенні композиції роботи. Професійне володіння технікою друку на тканині.

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Оцінювання знань студентів з навчальних дисциплін здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю (ПМК) і підсумкового контролю знань.

Методи оцінювання: оцінка за лабораторні роботи, оцінка матеріалу запланованого на самостійне опрацювання, оцінка за індивідуальні завдання, оцінку за модульні контрольні роботи, або підсумкову оцінку за екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти:

Модуль 1				Модуль 2	Модуль 3 (ІНДЗ)	Сума балів
Т 3	Т4	Т5	Т6	МКР	5	100
5	10	10	10	60		

Критерії оцінювання.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок в засвоєнні художніх технічних прийомів оздоблення художніх виробів, умінь самостійно складати композицію до тематичної роботи в відповідній техніці, здатність осмислити зміст теми чи розділу.

Поточний контроль реалізується у формі перевірки практичних робіт, опитування результатів виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань, контролю засвоєння теоретичного навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом.

Поточна модульна оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок за певну навчальну діяльність протягом засвоєння даного модуля – за лабораторні, індивідуальні та самостійні завдання.

Критерії оцінювання за практичні роботи

Практичні роботи оцінюються в залежності від складності завдання, обсягу роботи і часу відведеного на виконання завдання. За перше завдання першого залікового кредиту студент може отримати максимально 5 балів.

До уваги береться вміння застосовувати прийоми декорування згідно їх орнаментальних, колористичних, типологічних і технічних характеристик щодо традиційних та сучасних підходів в українському декоративно-прикладному мистецтві згідно вивчених тем змістових модулів.

5 балів (Пр.№3), 9-10 балів (Пр.№4,5,6) виставляється за практичне завдання з глибоким володінням практичних знань і навичок, прийомів та технік роботи з застосуванням творчого підходу в роботі.

4 балів (Пр.№3), 7-8 балів (Пр.№4,5,6) виставляється за практичну роботу з володінням практичних знань та навичок, з незначними технічними або композиційними недоліками.

3 бали (Пр.№3), 5-6 балів (Пр.№2) виставляється за практичну роботу, виконану на достатньому художньому рівні, з технічними недоліками, неохайну, з володінням основних практичних знань та навичок.

2 балів (Пр.№3), 3-4 балів (Пр.№4,5,6) виставляється за практичну роботу виконану на низькому художньому рівні, неохайну, в низькій мірі дотримуючись композиційних і колористичних вимог до відповідного завдання.

1 бал (Пр.№3), 1-2 балів (Пр.№4,5,6) виставляється за практичну роботу виконану технічно не вірно, неохайну, без дотримання композиційних і колористичних вимог до відповідного завдання.

Критерії оцінювання за ІНДЗ

Для індивідуальної роботи студенту пропонується виступ з презентацією згідно вибраної теми, запропонованої викладачем, а бо за темами змістових модулів. При оцінюванні виступу та його презентації

береться до уваги повнота висвітленого матеріалу, повна характеристика сутєвих сторін даної теми, різнобічне її унаочнення.

5 балів виставляється за матеріал виступу, який повністю розкриває тему, Студентом зроблені аргументовані висновки і шляхи вирішення поставленої проблеми, матеріал викладений у презентації чітко, логічно, аргументовано. Досліджена тема підкріплена наочним матеріалом.

4 бали виставляється, за досліджений матеріал, який не в повній мірі розкриває тему, або під час демонстрації і захисті теми допущені суттєві неточності. Презентація матеріалу не повна, відповідь студента не впевнена і не точна. При захисті реферату власні судження не підкріплені в повній мірі матеріалами реферату.

3 бали виставляється за частково розкритий матеріал у або допущені суттєві помилки. У рефераті і теоретичній відповіді при його захисті, матеріал при відповідному вимога обсягу викладений не аргументовано, без відповідного унаочнення.

2 бали виставляється коли тема розкрита фрагментарно, або допущені грубі помилки. Виклад теми не логічний. У досліджуваному матеріалі не поставлена проблематика і, відповідно, не визначені шляхи її вирішення. У теоретичній відповіді досліджуваний матеріал студент не вміє транслювати на власні судження. Робота не унаочнена.

1 бали виставляється коли тема не розкрита, або допущені грубі помилки. У досліджуваному матеріалі не поставлена проблематика і, відповідно, не визначені шляхи її вирішення. Студент не може теоретично захистити матеріал, плутається в судженнях. Робота не підкріплена наочним матеріалом.

Критерії оцінювання за модульну контрольну роботу

Максимальна оцінка, яку може отримати студент за практичне завдання модульної контрольної роботи - 60 балів. При оцінюванні підсумкової практичної роботи до уваги береться відповідність роботи поставленому завданню, художня виразність роботи з точки зору змісту, виставкових вимог, володіння технічними навиками відповідно вимог, поставлених у завданні, акуратність виконання.

Оцінка за 60 бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
50-60	«Відмінно» виставляється за практичне завдання з глибоким володінням практичних знань і навичок, прийомів та технік роботи при виконанні поставленого завдання, застосування творчого підходу в роботі.
39-49	«Добре» виставляється за практичну роботу з володінням практичних знань та навичок, без застосування творчого підходу у роботі, з незначними технічними або композиційними недоліками.
26-38	«Задовільно» виставляється за практичну роботу, виконану на достатньому художньому рівні, з технічними недоліками, неохайну, з володінням основних практичних знань та навичок та частковим дотриманням композиційних і колористичних вимог до відповідного завдання.
13-25	«Незадовільно» виставляється за практичну роботу виконану на низькому художньому рівні, неохайну, в низькій мірі дотримуючись композиційних і колористичних вимог до відповідного завдання.

1-12	«Незадовільно» виставляється за практичну роботу виконану технічно не вірно, неохайну, без дотримання композиційних і колористичних вимог до відповідного завдання.
------	---

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

11. Список джерел

- Гаргула І. Народні тканини: Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва. Львів, 1969.
- Гильман Р. А. Художественная роспись тканей: учеб. пособие [для студ. высш. учеб. заведений] / Р. А. Гильман. – М. Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2004. – 160 с. – (Серия «Учебное пособие для вузов»).
- Горинь Г. Й. Гуцульщина. Домашні промисли і ремесла / Г. Й. Горинь, Я.Д.Грендиш, О. І. Никорак. – К.: Наукова думка, 1987. – 303 с.
- Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях: [метод. рек. для студ. худ.-граф. фак.. педінститутів, учнів пед. училищ, учителів образ. м-тва і худ. праці]. – Ч. 6 / укл. Є. А. Антонович, Р. В. Чугай. – К.: РУМК, 1991. – 60 с.
- Державний музей українського народного декоративного мистецтва УРСР. Альбом / автор-упоряд. Є. Д. Антоненко. – К.: Мистецтво, 1978. – 82 с.
- Державний музей українського народного декоративного мистецтва. Альбом / відп. ред. В. Нагай. – К.: Реклма, 1968. – 107 с.
- Івано-Франківський художній музей: Альбом /Авт. упоряд. М.Якібчук. – К.: Мистецтво, 1989. – 128 с.: іл..
- Історія українського мистецтва: видання в 6 т. / [наук. редкол.: М. П. Бажан та ін.]. – К.: Жовтень, 1966. Т.1. – 1966. – 455 с.; Т.2. – 1967 – 471с.; Т.3. – 1968. – 439 с.; Т.4., книга перша – 1969. – 363 с.; Т.4., книга друга – 1970. – 435 с.; Т.5. – 1967. – 479 с.; Т.6. – 1968. – 451с.
- Жоголь Л. Декоративное искусство в современном интерьере / Людмила Жоголь. – К.: Будивельник, 1986. – 200 с.
- Жук А.К. Сучасні українські художні тканини / А.К.Жук. – К.: Наукова думка, 1985. – 117 с.
- Кара-Васильєва Т. В. Творці дивосвіту / Т. В. Кара-Васильєва – К.: Радянська школа, 1984. – 175 с.

12. Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю» / Т. Кара-Васильєва, З.Чегусова. – К.: Либідь, 2005. – 280с.
13. Кириченко А.М. Український народний декоративний розпис: навч. посіб. [для студ. пед. навч. закладів, учителів обр. мист.-ва] / А. М. Кириченко. – К.: Знання-Прес, 2006. – 228 с.
14. Козлов В. Основы художественного оформления текстильных изделий: Ученик для вузов. – М.: Легкая и пищевая промышленность, 1981. – 264 с.; илл.
15. Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини: Альбом/Авт.-упоряд. О.А.Кратюк. – К.:Мистецтво,1991. – 208 с.:іл..
16. Литвинець. Е. Чарівні візерунки. – К.: Рад.школа, 1985.
17. Мистецтво другої половини ХІХ – ХХ ст.. /Істрія українського мистецтва, □ К.: 1970.
18. Найден О. Орнамент українського розпису □ К.: Наукова думка, 1989.
19. Ніколаєва Т.Історія українського костюма. – К.: Либідь, 1996. –176 с.; іл.
20. Танкус О., Гороховская Л.М. Технология росписи тканей. М., 1969.
21. Українські декоративні розписи: Альбом/Авт.упоряд. В.Начай. – К.:Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної культури, 1957. – 32.: іл..
22. Хансен Б. Роспись по шелку М., 1997.
23. Художні промисли України. Альбом □ К.: Мистецтво, 1979.
24. Шевченко Є. Українська народна тканина. – К.: Артанія, 1999. – 416 с., іл..